

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТИ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сучасний стан розвитку України демонструє негативні тенденції в економіці, спричинені дестабілізацією регіонів, що призводить до дисбалансу розвитку галузей, у тому числі й торгівлі. Саме в таких умовах постійного дисбалансу ринкової кон'юнктури керівництво торговельних підприємств потребує достатньої інформації про стан як внутрішніх чинників, так і зовнішнього середовища (попит на товари, цінову політику конкурентів, загальноекономічні та соціальні тенденції), щоб забезпечити належний рівень конкурентоспроможності підприємства [2].

Зупинимося детальніше на особливостях діяльності підприємств роздрібною торгівлі. Мережа об'єктів роздрібною торгівлі України поступово наближається до стандартів Західної Європи, зберігаючи при цьому свою національну специфіку. Проведемо аналіз основних показників діяльності підприємств роздрібною торгівлі протягом 2010-2017 рр. у таблиці 1.

Таблиця 1

Основні показники роздрібною торгівлі [4]

№ з/п	Показники	Роки							
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Обсяг роздрібною товарообороту, млрд. грн.	280	350	405	433	438	487	556	586
2.	Питома вага, %								
2.1	продовольчих товарів	39,5	38,9	40,2	41,1	41,3	41,1	41,0	39,8
2.2	непродовольчих товарів	60,5	61,1	59,8	58,9	58,7	58,9	59,0	60,2
3.	Індекс фізичного обсягу роздрібною товарообороту, у порівнянних цінах, %	110,1	113,2	112,3	103,1	90,0	80,2	104,5	106,0
4.	Кількість об'єктів роздрібною торгівлі, тис. од., в т.ч.	64,8	64,2	62,2	59,8	49,6	49,6	49,3	39,3
4.1	магазини	48,0	48,4	47,2	45,5	38,6	38,5	38,4	32,7
4.2	кіоски та автозаправні станції	16,8	15,8	15,0	14,3	11,0	11,1	10,9	6,6

Таким чином, торговельна мережа підприємств роздрібною торгівлі на 01.01.2018 р. складає 39305 од, в тому числі магазини 32662 од, кіоски 2854 од, автозаправні станції 3789 од.

За даними Державної служби статистики України, оборот підприємств роздрібною торгівлі у 2017 р. склав 586 млрд. грн., а рівень тіньової економіки в галузі близько 40%. Зайнятість населення в торгівлі 464 тис. осіб.

Протягом 2014-2015 рр. спостерігалось зменшення фізичних обсягів роздрібною товарообігу – 90,0% та 80,2% відповідно.

Незважаючи на зменшення обсягів роздрібною товарообігу у фізичних обсягах, у грошовому виразі спостерігається зростання його обсягів протягом 2010-2017 рр. з 280 млрд. грн. до 586 млрд. грн.

Як показали дослідження, провідне місце у структурі роздрібною товарообороту посідають непродовольчі товари. У 2017 р. частка непродовольчих товарів складає 60,2% від загального обсягу роздрібною товарообігу. Відзначимо значну стійкість структури роздрібною товарообороту упродовж досліджуваного періоду.

Відповідно до рейтингу рітейлерів України позицію лідера досягає Fozzy Group за рахунок рівномірного розподілу власних та кредитних ресурсів, масштабу мережі. Водночас стратегічна орієнтація АТБ-маркет, сфокусована з метою максимально наблизитися до європейських стандартів в економ-сегменті та використовуючи власні розподільні центри. Фуршет також розвиває мережу в нових форматах, акцентуючи увагу на розвиток соціальних програм щодо забезпечення споживачів з низьким рівнем доходів продуктами харчування першої необхідності за мінімальними цінами. Агресивним розвитком гіпермаркетів Ашан-Україна забезпечило собі п'яте місце у рейтингу за рахунок синергії таких бізнес-компетенцій, як політика низьких цін, налагодження логістичної системи управління, раціональне розміщення товару, світовий досвід управління [1].

Незважаючи на стрімкий розвиток рітейлів, діяльність підприємств дрібною роздрібною торгівлі має певні проблеми. Надмірна частка дрібною роздрібною торгівлі, яка об'єктивно несе в собі загрози тіньових відносин. Видима турбота про бідні прошарки населення, які купують саме в цій сфері споживчі товари, у підсумку обертається проти суспільства. Низькоякісні і небезпечні для здоров'я покупців товари – це повсякденна практика дрібною роздрібною торгівлі в Україні.

Також значною проблемою є наявність великої кількості пунктів дрібною роздрібною торговельної мережі, яка діє в підземних переходах та на стихійних ринках.

Останнім часом збільшується кількість торговельних об'єктів, проте не всі вони відповідають вимогам до їх розміщення, забудови, дозвільних документів та проведення самої торговельної діяльності.

Суттєвим залишається розрив в обсягах роздрібною товарообігу в міських та сільських регіонах. Наведені

тенденції вказують на погіршення розвитку внутрішнього споживчого ринку та, як наслідок, якості життя населення, результатом чого є зменшення інвестиційної привабливості сільських поселень, підвищення рівня їх периферійності.

В секторі роздрібно́ї торгівлі пріоритетними напрямами діяльності є: розвиток стаціонарної мережі середніх та крупноформатних підприємств (торговельних центрів, торговельних комплексів, супермаркетів) при суттєвому скороченні дрібно-роздрібно́ї мережі, об'єктів фірмової торгівлі та пересувної торгівлі; поглиблення товарної спеціалізації, особливо – дрібних і середніх підприємств торгівлі, посилення концентрації торгівлі в крупних підприємствах, зміна асортиментної політики, поява магазинів для масового покупця, середнього класу і престижні; трансформація ринків у торговельно-сервісні комплекси, поступова ліквідація більшої частини ринків; проведення впорядкування та оптимізації структури роздрібно́ї мережі і територіального розміщення об'єктів торгівлі на принципах: законності, концентричності, перспективності, оптимальності і соціально-економічної ефективності, із врахуванням інтересів споживачів, чинників містобудування та історичних традицій міст України [3].

Отже, враховуючи наявні проблеми діяльності торговельних підприємств, на сьогоднішній день основні пріоритети розвитку роздрібно́ї торговельної мережі в Україні спрямовані на подальше зростання їх кількості в регіонах; розширення існуючих мереж шляхом поглинання дрібних мереж; купівлі магазинів старого формату та їх диверсифікація на сучасні; збільшення в структурі мереж питомої ваги дискаунтерів, гіпермаркетів, торговельних центрів.

Список використаної літератури:

1. Жуковська В.М. Пріоритети розвитку роздрібних торговельних мереж в Україні / В.М. Жуковська, Н.В. Ракша // Економіка і регіон. – 2011. – № 4. – С. 88-92.
2. Куцик П.О. Діяльність торговельних підприємств у конкурентному середовищі: контрольно-аналітичне забезпечення системи управління: монографія / Куцик П.О., Медвідь Л.Г., Шевчук В.О., Харинович-Яворська Д.О. – Чернівці: Технодрук, 2015. – 370 с.
3. Лазебна І.В. Основні напрями вдосконалення державного регулювання оптової та роздрібно́ї торгівлі / І.В. Лазебна. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer31/799.pdf>.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.